

KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL
NÉPESSÉGTUDOMÁNYI KUTATÓ INTÉZET
KUTATÁSI JELENTÉSEI
60.

KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL
NÉPESSÉGTUDOMÁNYI KUTATÓ INTÉZET

Igazgató:
Dr. Faragó Tamás

ISSN 0236-736-X
ISBN 963 7109 62 5

Írta:
Daróczi Etelka

A HALANDÓSÁG TERÜLETI ELTÉRÉSEI MAGYARORSZÁGON 1959/60—1992

(A tanulmány az Open Society Institute Research Support Scheme 545/94 számú ösztöndíjának,
valamint az OTKA T 021236 nyilvántartási számú pályázat támogatásával készült.)

BUDAPEST
1997/1

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
I. BEVEZETÉS	9
II. TÁMASZOK	12
III. A HALANDÓSÁG DEMOGRÁFIAI VIZSGÁLATA	13
IV. A HALANDÓSÁG TERÜLETI ELTÉRÉSEINEK DEMOGRÁFIAI VIZSGÁLATA	21
V. A HALANDÓSÁG TERÜLETI ELTÉRÉSEI MAGYARORSZÁGON	23
1. A halandóság megyei szintű elemzéséről	23
2. A megyei halandósági táblák előállítására	25
3. Stabilitás és változás 1959/60 és 1992 között	26
4. A területi struktúra szerepe a halandóság országos szintjeinek alakulásában 1974—1984	32
4.1 A férfi és női várható élettartamok 1974 és 1984 közötti változásának tényezőkre bontása	33
4.2 A férfiak és a nők várható élettartamai közötti különbség tényezőkre bontása	36
5. A halandóság ökológiai vizsgálata (1990—92)	39
5.1 A korspecifikus elhalálzási valószínűségek szerepe a megyék eltérő halandóságában	39
5.2 A független változók belső kapcsolatai	44
5.3 A halandóság területi szerkezetének társadalmi és környezeti tényezői	51
VI. ÖSSZEFOGLALÁS	60
Irodalom	62
Jegyzetek	72

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1/a A Halandósági vizsgálatok kiadványai (1. és 2. sorozat), 1984—1989	15
1/b A Halandósági vizsgálatok kiadványai (3—5. sorozat), 1987—1988	16
2. A KSH területi halandósági kiadványai 1990-től	17
3. A 0, 15 és 45 éves életkorban várható élettartamok megyék közötti eltérései nemeként (1959/60, 1974, 1984 és 1992)	27
4. A halálzáások időben eltérő területi eloszlásának és a megyei halandósági szintek időbeli változásának hatása az x éves korban várható átlagos élettartamok 1974 és 1984 közötti különbségére Magyarország férfi népességére nézve (kétféle súlyozással)	34
5. A halálzáások időben eltérő területi eloszlásának és a megyei halandósági szintek időbeli változásának hatása az x éves korban várható átlagos élettartamok 1974 és 1984 közötti különbségére Magyarország női népességére nézve (kétféle súlyozással)	35

6.	A halálozások nemenként eltérő területi eloszlásának és a két nem halandósága között megyénként változó különbség hatása a férfiak és nők várható átlagos élettartama közötti különbségre Magyarországon 1974-ben (kétféle súlyozással)	37
7.	A halálozások nemenként eltérő területi eloszlásának és a két nem halandósága között megyénként változó különbség hatása a férfiak és nők várható átlagos élettartama közötti különbségre Magyarországon 1984-ben (kétféle súlyozással)	38
8.	A négy faktor hozzájárulása a férfi korszpecifikus elhalálozási valószínűségek megyénkénti varianciájához	40
9.	A férfi korszpecifikus elhalálozási valószínűségekhez tartozó kommunalítások	40
10.	A férfi korszpecifikus elhalálozási valószínűségekhez tartozó faktorsúlyok (varimax rotálás után)	41
11.	A három faktor hozzájárulása a nők korszpecifikus elhalálozási valószínűségek megyénkénti varianciájához	42
12.	A női korszpecifikus elhalálozási valószínűségekhez tartozó kommunalítások	42
13.	A női korszpecifikus elhalálozási valószínűségekhez tartozó faktorsúlyok (varimax rotálás után)	42
14.	Az ökológiai vizsgálat független változói	45
15.	A nyolc férfi és a nyolc női faktor hozzájárulása a független változók megyénkénti varianciájához	46
16.	A férfi és a női független változókhoz tartozó kommunalítások	47
17.	A férfi független változókhoz tartozó faktorsúlyok (varimax rotálás után)	49
18.	A női független változókhoz tartozó faktorsúlyok (varimax rotálás után)	50
19.	A férfiak e^0 , q_0 , ${}_5q_{30}$, ${}_5q_{35}$ és ${}_5q_{40}$ értékeinek kapcsolata 31 háttérváltozóval (a regressziós egyenletek független változóinak béta értékei)	53
20.	A férfiak ${}_5q_{45}$, ${}_5q_{50}$, ${}_5q_{55}$, ${}_5q_{60}$ és ${}_5q_{65}$ értékeinek kapcsolata 31 háttérváltozóval (a regressziós egyenletek független változóinak béta értékei)	54
21.	A nők e^0 , q_0 , ${}_5q_{30}$, ${}_5q_{35}$ és ${}_5q_{40}$ értékeinek kapcsolata 31 háttérváltozóval (a regressziós egyenletek független változóinak béta értékei)	55
22.	A nők ${}_5q_{45}$, ${}_5q_{50}$, ${}_5q_{55}$, ${}_5q_{60}$ és ${}_5q_{65}$ értékeinek kapcsolata 31 háttérváltozóval (a regressziós egyenletek független változóinak béta értékei)	56
23.	A férfiak halandósági mutatók kapcsolata hat háttérváltozóval (a regressziós egyenletek független változóinak béta értékei és zárójelben az egyenletben nem szereplő független változók parciális korrelációs együtthatója)	58
24.	A női halandósági mutatók kapcsolata hat háttérváltozóval (a regressziós egyenletek független változóinak béta értékei és zárójelben az egyenletben nem szereplő független változók parciális korrelációs együtthatója)	59
25.	Magyarország férfi népessége 1974. évi rövidített halandósági táblájából a korszpecifikus halálozási valószínűségek alakulása átlagosan és megyénként	82
26.	Magyarország női népessége 1974. évi rövidített halandósági táblájából a korszpecifikus halálozási valószínűségek alakulása átlagosan és megyénként	84
27.	A születéskor és más egzakt életkorokban várható átlagos élettartam Magyarország férfi népessége 1974. évi rövidített halandósági táblájából átlagosan és megyénként	86
28.	A születéskor és más egzakt életkorokban várható átlagos élettartam Magyarország női népessége 1974. évi rövidített halandósági táblája alapján átlagosan és megyénként	88
29.	Magyarország férfi népessége 1984. évi rövidített halandósági táblájából a korszpecifikus halálozási valószínűségek alakulása átlagosan és megyénként	90
30.	Magyarország női népessége 1984. évi rövidített halandósági táblájából a korszpecifikus halálozási valószínűségek alakulása átlagosan és megyénként	92

31.	A születéskor és más egzakt életkorokban várható átlagos élettartam Magyarország férfi népessége 1984. évi rövidített halandósági táblájából átlagosan és megyénként	94
32.	A születéskor és más egzakt életkorokban várható átlagos élettartam Magyarország női népessége 1984. évi rövidített halandósági táblája alapján átlagosan és megyénként	96
33.	Magyarország férfi népessége 1990. évi rövidített halandósági táblájából a korszpecifikus halálozási valószínűségek alakulása átlagosan és megyénként	98
34.	Magyarország női népessége 1990. évi rövidített halandósági táblájából a korszpecifikus halálozási valószínűségek alakulása átlagosan és megyénként	100
35.	A születéskor és más egzakt életkorokban várható átlagos élettartam Magyarország férfi népessége 1990. évi rövidített halandósági táblájából átlagosan és megyénként	102
36.	A születéskor és más egzakt életkorokban várható átlagos élettartam Magyarország női népessége 1990. évi rövidített halandósági táblája alapján átlagosan és megyénként	104
37.	Magyarország férfi népessége 1991. évi rövidített halandósági táblájából a korszpecifikus halálozási valószínűségek alakulása átlagosan és megyénként	106
38.	Magyarország női népessége 1991. évi rövidített halandósági táblájából a korszpecifikus halálozási valószínűségek alakulása átlagosan és megyénként	108
39.	A születéskor és más egzakt életkorokban várható átlagos élettartam Magyarország férfi népessége 1991. évi rövidített halandósági táblájából átlagosan és megyénként	110
40.	A születéskor és más egzakt életkorokban várható átlagos élettartam Magyarország női népessége 1991. évi rövidített halandósági táblája alapján átlagosan és megyénként	112
41.	Magyarország férfi népessége 1992. évi rövidített halandósági táblájából a korszpecifikus halálozási valószínűségek alakulása átlagosan és megyénként	114
42.	Magyarország női népessége 1992. évi rövidített halandósági táblájából a korszpecifikus halálozási valószínűségek alakulása átlagosan és megyénként	116
43.	A születéskor és más egzakt életkorokban várható átlagos élettartam Magyarország férfi népessége 1992. évi rövidített halandósági táblájából átlagosan és megyénként	118
44.	A születéskor és más egzakt életkorokban várható átlagos élettartam Magyarország női népessége 1992. évi rövidített halandósági táblájából átlagosan és megyénként	120

TÉRKÉPEK JEGYZÉKE

I.	A születéskor várható élettartam 1959/60-ban nemenként (év)	125
II.	A 15 éves életkorban várható élettartam 1959/60-ban nemenként (év)	126
III.	A 45 éves életkorban várható élettartam 1959/60-ban nemenként (év)	127
IV.	A születéskor várható élettartam 1974-ben nemenként (év)	128
V.	A 15 éves életkorban várható élettartam 1974-ben nemenként (év)	129
VI.	A 45 éves életkorban várható élettartam 1974-ben nemenként (év)	130
VII.	A születéskor várható élettartam 1984-ben nemenként (év)	131
VIII.	A 15 éves életkorban várható élettartam 1984-ben nemenként (év)	132
IX.	A 45 éves életkorban várható élettartam 1984-ben nemenként (év)	133
X.	A születéskor várható élettartam 1992-ben nemenként (év)	134
XI.	A 15 éves életkorban várható élettartam 1992-ben nemenként (év)	135
XII.	A 45 éves életkorban várható élettartam 1992-ben nemenként (év)	136
XIII.	A nők születéskor várható élettartamának többlete a férfiakéhoz képest 1959/60, 1974 (év)	137

XIV.	A nők születéskor várható élettartamának többlete a férfiakéhoz képest 1984, 1992 (év)	138
XV.	A 15 éves nők várható élettartamának többlete a férfiakéhoz képest 1959/60, 1974 (év)	139
XVI.	15 éves nők várható élettartamának többlete a férfiakéhoz képest 1984, 1992 (év) .	140
XVII.	A 45 éves nők várható élettartamának többlete a férfiakéhoz képest 1959/60, 1974 (év)	141
XVIII.	A 45 éves nők várható élettartamának többlete a férfiakéhoz képest 1984, 1992 (év)	142
XIX.	A születéskor várható élettartam változása 1959/60 és 1974 között nemenként (év)	143
XX.	A születéskor várható élettartam változása 1974 és 1984 között nemenként (év) . .	144
XXI.	A születéskor várható élettartam változása 1984 és 1992 között nemenként (év) . .	145
XXII.	A 15 évesek várható élettartam változása 1959/60 és 1974 között nemenként (év) .	146
XXIII.	A 15 évesek várható élettartam változása 1974 és 1984 között nemenként (év) . . .	147
XXIV.	A 15 évesek várható élettartam változása 1984 és 1992 között nemenként (év) . . .	148
XXV.	A 45 évesek várható élettartam változása 1959/60 és 1974 között nemenként (év) .	149
XXVI.	A 45 évesek várható élettartam változása 1974 és 1984 között nemenként (év) . . .	150
XXVII.	A 45 évesek várható élettartam változása 1984 és 1992 között nemenként (év) . . .	151